

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Θέματα της Επτανησιακής Σχολής που απαντούν στα δοθέντα αποσπάσματα είναι:
 - **Το θέμα της Πατρίδας:** απαντά κυρίως στο απόσπασμα 2 στίχοι 2-3. Μέσω του όρκου δίνονται έμμεσα πληροφορίες για τη δράση του ήρωα την εποχή που πολεμούσε στην Κρήτη τους Τούρκους και τους συντρόφους του που έπεσαν μαχόμενοι.
 - **Το θέμα της Θρησκείας:** απαντά στο απόσπασμα 2 στίχοι 5-18. Γίνεται αναφορά στην Έσχατη Κρίση κατά την οποία ο ήρωας οραματίζεται την Ανάσταση των νεκρών.
 - **Το θέμα της Φύσης:** απαντά κυρίως στο απόσπασμα 3 μέσα από αναφορές σε στοιχεία της (π.χ. θάλασσα, ουρανός) και αισθητοποιείται μέσω της φεγγαροντυμένης και του ανεκλάλητου ήχου στο απόσπασμα 5.
 - **Το θέμα της Γυναίκας:** απαντά κυρίως στο απόσπασμα 3 (στίχοι 12 ως τέλος), μέσω της εμφάνισης της φεγγαροντυμένης ως έκφραση της ιδανικής ομορφιάς.

2. Η αφήγηση αναπτύσσεται παράλληλα σε 4 χρονικά επίπεδα:
 - Το πρώτο καλύπτει το χρόνο του ναυαγίου και της θαυμαστής εμπειρίας: απόσπασμα 3, στίχοι 1-2 (καταιγίδα), 3-14 (Γαλήνεμα Φύσης / Ανάδυση Φεγγαροντυμένης), 55-58 (έξοδος ναυαγών στη στεριά – θάνατος κόρης).
 - Το δεύτερο καλύπτει την προϊστορία του ήρωα στην Κρήτη: απόσπασμα 2 στίχοι 2-3.
 - Το τρίτο χρονικό επίπεδο είναι η ζωή του πρόσφυγα μετά το ναυάγιο και το χαμό της κόρης: απόσπασμα 2 στίχος 1 (παρεμπεί στο αφηγηματικό παρόν του ήρωα) και στίχος 4 (ο όρκος που δίνει ενώπιον ενός υποθετικού ακροατήριου).
 - Ένα τέταρτο χρονικό επίπεδο συνιστά ο οραματισμός της Έσχατης Κρίσης: απόσπασμα 2 στίχοι 5-18.

3. Οι τρεις φάσεις της δοκιμασίας του ήρωα οριοθετούνται από:
 - την καταιγίδα και το ναυάγιο,
 - την οπτασία της φεγγαροντυμένης,
 - τη διάχυση του γλυκύτατου ήχου.

Η τρικυμία συνιστά άμεσο κίνδυνο για την ακεραιότητα του ήρωα και της αγαπημένης του. Σε ευρύτερο πλαίσιο, η ανοίκεια θάλασσα γίνεται το τέλειο σκηνικό για τον αγώνα τους μεταξύ ζωής και θανάτου.

Η φεγγαροντυμένη ασκεί καταλυτική επίδραση στον ψυχισμό του ήρωα. Τον αποπροσανατολίζει από το στόχο του και υπονομεύει τον αγώνα του. Παράλληλα, η υπερκόσμια μελωδία του ήχου καθιστά ευάλωτο τον ήρωα, αφού από τη μια δηλώνει ότι θέλει να αποχωριστεί απ' το σώμα του για να τον ακολουθήσει και από τη άλλη τον αποσυντονίζει απ' την προσπάθειά του να φτάσει με την αγαπημένη του στη στεριά.

Και οι τρεις δοκιμασίες αποτελούν εκφάνσεις της φύσης ως δύναμη που αντιμάχεται τον άνθρωπο με δύο τρόπους:

- α) Η μαγευτική ακτινοβολία των αξιών των οποίων είναι φορέας κυριεύει την ύπαρξή του και παραλύει την αντίστασή του απέναντι στα φυσικά εμπόδια.
 - β) Το ακαταμάχητο κάλεσμα για ζωή και η επίγεια ευδαιμονία που ακτινοβολεί, έρχονται να διαβρώσουν την ηθική θέληση του ανθρώπου που δίνει έναν αγώνα χαμένο
4. Αρχικά στους στίχους 53-54 γίνεται λόγος για τη διωκτική αντίληψη σώματος – ψυχής που είναι διάχυτη σε όλη την ελληνική και δυτική παράδοση, από τις φιλοσοφικές θεωρίες ως τις λαϊκές δοξασίες.

Η καταλυτική επενέργεια του απόκοσμου ήχου στον ψυχισμό του ήρωα είχε ως αποτέλεσμα να επιθυμήσει να πεθάνει προκειμένου να τον ακολουθήσει προσμένοντας με χαρά μια αιώνια ευδαιμόνα ύπαρξη στον παράδεισο με την αγαπημένη του. Όταν η γλυκύτατη μελωδία του ήχου έπαψε, ο ήρωας επιστρέφει στην πραγματικότητα νιώθοντας ωστόσο ένα κενό στην ψυχή του. Τότε θυμάται την αποστολή που πρέπει να φέρει σε πέρας και κολλυμπάει προς την ακτή όπου φθάνει γεμάτος χαρά καθώς πιστεύει ότι κατάφερε να σώσει την αγαπημένη του. Το γεγονός ότι ο αφηγητής δίνει προτεραιότητα στη διάσωση της κόρης και όχι στη δική του φαίνεται από τη σύνταξη του ρήματος "φθάνω" που χρησιμοποιείται ως μεταβατικό και όχι ως απλό ρήμα κίνησης. Η διατύπωση είναι "φθάνω στο γιαλό την αρραβωνιασμένη" και όχι απλώς "φθάνω στο γιαλό".

Στον τελευταίο στίχο δίνεται η τραγική έκβαση της ιστορίας, αφού φτάνει μεν στην ακτή αλλά εκεί διαπιστώνει το θάνατο της κόρης. Είναι το αντίτιμο που πληρώνει προκειμένου να ολοκληρωθεί.

Τέλος οι δύο τελευταίοι στίχοι συνδέονται στενά με την αρχή του ποιήματος (σχήμα κύκλου) και παραπέμπουν στο πιο αγαπημένο μοτίβο της ρομαντικής τεχνοτροπίας όπου ένας έρωτας καταλήγει στο θάνατο της αγαπημένης.

5. Τα αποσπάσματα από τον «Κρητικό» του Δ. Σολωμού και την «Αναδυόμενη» του Σικελιανού χαρακτηρίζονται από έντονο λυρισμό, συναισθηματική φόρτιση. Κοινά θεματικά μοτίβα είναι η ομορφιά τη φύσης – θάλασσας και η ανάδυση μιας θεϊκής γυναικείας μορφής. Στον Κρητικό αναδύεται η θεϊκή μορφή της φεγγαροντυμένης και αντίστοιχα στην «Αναδυόμενη» κυριαρχεί μια γυναικεία ύπαρξη που αναγέννηται στην άκρα της θάλασσας.